

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 септември 2022 година

Соопштение за печатот

Ревизија на податоците во екстерната статистика за периодот 2014 – 2021 година

Согласно со меѓународно пропишаните стандарди и политиката за ревизија на податоците за екстерната статистика објавени во рамките на Методолошките објаснувања, Народната банка на Република Северна Македонија спроведува ревизија на објавените податоци за екстерната статистика (платен биланс, бруто надворешен долг / побарувања и меѓународна инвестициска позиција, како и движењата кај директните инвестиции) на редовна годишна основа.

Ревизијата произлегува пред сè од потребата за вклучување на новодобиените податоци од изворите на податоци коишто се прибираат со годишна динамика, а со цел да се подобрат опфатот и класификацијата, односно квалитетот на прикажаните податоци.

Поконкретно, ревизијата на податоците во најголем дел произлегува од:

- *Вклучувањето податоци од годишните прашалници за вложувањата во / од странство за 2021 година.*
- *Ревизија на податоците за увоз и извоз на стоки за 2020 година, како резултат на добивање дефинитивни податоци за надворешнотрговската размена на стоки за 2020 година.*
- *Вкрстена проверка на квалитетот на податоците од користените извори, што доведува до промени во опфатот на податоците и/или прекласификации заради подобар опфат и квалитет на податоците за периодот 2014 – 2021 година.*

Платен биланс

Резултатите од извршената ревизија за 2021 година придонесуваат за намалување на дефицитот на тековната сметка за 49,3 милиони евра, со што тој изнесува 366,4 милиони евра. Изразено преку релативни показатели, дефицитот на тековната сметка во однос на БДП за 2021 година по ревизијата се намали од 3,5% на 3,1% (пад од 0,4 п.п.).

Клучната компонента којашто влијае врз годишната ревизија на тековната сметка од билансот на плаќања е **примарниот доход**, придонесувајќи за намалување на дефицитот за 37,6 милиони евра. Тоа е резултат на замената на проценетите износи на новосоздадена добивка со остварениот финансиски резултат, коишто покажуваат пониски нето-одливи од процените за 36,3 милиони евра. Намалените одливи произлегуваат од пониската новосоздадена добивка за 2021 година кај директните инвестиции во земјата за 16,2 милиона евра, а вакво влијание имаат и директните инвестиции во странство, кај кои има

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

зголемување на приливите за 20,1 милион евра како резултат на повисока новосоздадена добивка од проценетата. Истовремено, доходот од должнички инструменти предизвикува намалување на нето-одливите за 1,1 милион евра поради подобриот опфат на податоците за камати.

Суфицитот кај подбилансот на **секундарниот доход** со ревизијата е зголемен за 11,1 милион евра. Главна причина е вклучувањето на нето-приливите врз основа на даноци за дивиденди наплатени/платени од инвеститорите (9,9 милиона евра), коишто се единствено расположливи преку годишниот прашалник за вложувањата од странство.

Со ревизијата на податоците кај **подбилансот на услуги** се намали суфицитот за 3,6 милиони евра, додека кај **подбилансот на стоки** се намали трговскиот дефицит за 4,3 милион евра, пред сè заради подобрата класификација на податоците добиени од Царинската управа.

Ефекти од ревизијата врз билансот на плаќање во 2020 и 2021 година

(во милиони евра, во %)

	пред ревизија		по ревизија		Разлика	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
I. Тековна сметка	-366.2	-415.7	-318.0	-366.4	48.2	49.3
Стоки	-1,804.6	-2,374.6	-1,803.6	-2,370.3	1.1	4.3
Услуги	426.5	499.4	423.7	495.9	-2.8	-3.6
Примарен доход	-411.5	-558.9	-411.5	-521.3	0.0	37.6
Секундарен доход	1,423.4	2,018.3	1,473.4	2,029.4	49.9	11.1
II. Капитална сметка, нето	11.2	1.8	11.2	7.1	0.0	5.4
III. Финансиска сметка, нето	-329.0	-339.2	-313.9	-297.3	15.2	41.9
Директни инвестиции, нето	-154.7	-435.2	-154.7	-387.5	0.0	47.7
Портфолио-инвестиции, нето	-283.8	-115.1	-283.8	-115.9	0.0	-0.9
Финансиски деривати (освен резерви) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останати инвестиции, нето	-5.2	-93.6	10.0	-98.5	15.2	-4.9
Останат сопственички капитал	-0.8	-0.3	-0.8	-0.3	0.0	0.0
Валутни и депозити	489.0	433.7	488.9	433.1	-0.1	-0.6
Заеми	-268.7	-245.0	-268.7	-248.9	0.0	-4.0
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	-223.6	-120.5	-208.3	-120.8	15.3	-0.3
Останати сметки за наплата/плаќање	-1.2	1.9	-1.2	1.9	0.0	0.0
Специјални права на влечење (Нето-создавање обврски)	-0.1	163.4	-0.1	163.4	0.0	0.0
Официјални девизни резерви	114.6	304.7	114.6	304.7	0.0	0.0
Грешки и пропусти, нето	25.9	74.7	-7.1	61.9	-33.0	-12.8

Ставки на меморандум

Директни инвестиции во странство	46.7	76.8	46.7	83.0	0.0	6.2
Директни инвестиции во земјата	201.4	512.0	201.4	470.5	0.0	-41.5
Тековна сметка, % од БДП	-3.4	-3.5	-3.0	-3.1	0.5 п.п.	0.4 п.п.
Трговско салдо (ф.о.б.) % од БДП	-17.0	-20.2	-17.0	-20.2	0.0 п.п.	0.0 п.п.
ДИ во земјата % од БДП	1.9	4.4	1.9	4.0	0.0 п.п.	-0.4 п.п.

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства.

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Со ревизијата на **капиталната сметка** дојде до зголемување на суфицитот за 5,4 милиони евра, пред сè поради промените кај користените извори со кои се подобруваат опфатот и квалитетот на податоците.

Нето-приливите во **финансиската сметка**, по спроведената ревизија, се намалени за 41,9 милиони евра, во најголем дел како резултат на намалените нето-обврски врз основа на директните инвестиции од 47,7 милион евра, додека промените кај останатите компоненти се во помал обем.

Во рамките на категоријата **директни инвестиции**, промената е резултат на вклучувањето на податоците од годишниот прашалник со кои се заменуваат проценетите износи на новосоздадената добивка и пресметаните дивиденди, како и на вкрстените проверки на квалитетот на податоците. Како резултат на тоа, нето-стекнувањето средства врз основа на директните инвестиции е зголемено за 7 милиона евра, додека кај нето-создавањето обврски е извршено намалување за 40,7 милиона евра. Намалените *нето-обврски врз основа на директни инвестиции* во најголем дел произлегуваат од категоријата реинвестирање на добивката за 54,4 милиони евра, но и од промените кај сопственичкиот капитал поради кои нето-обврските се намалија за 10,7 милиони евра. Промените во меѓукомпанискиот долг имаа спротивно влијание, односно предизвикаа зголемување на обврските за 24,4 милиони евра.

Анализирано според насоката на инвестициите, директните инвестиции во земјата, по ревизијата, бележат намалување за 41,5 милиони евра, при што нивното учество во БДП се намали од 4,4% на 4% од БДП, односно за 0,4 п.п.

По ревизијата, **грешките и пропустите** во билансот на плаќања се намалени за 12,8 милиони евра и изнесуваат 61,9 милиони евра (со позитивен предзнак).

Дефицитот на тековната сметка за 2020 година, по извршената ревизија, изнесува 318 милиони евра, односно бележи намалување за 48,2 милиона евра, при што показателот салдо на тековната сметка во однос на БДП е намален од 3,4% на 3% (пад од 0,5 п.п.).

Главна причина за ревизијата на 2020 година е вклучувањето на дефинитивните податоци за надворешнотрговската размена за 2020 година добиени од Царинската управа на Република Северна Македонија, како и унапредување на квалитетот на податоците преку соодветна прекласификација. По ревизијата, се намалија дефицитот од стоковната размена за 1,1 милиони евра и суфицитот кај размената со услуги за 2,8 милион евра, а се зголеми суфицитот на секундарниот доход за 49,9 милиони евра. Нето-обврските врз основа на трговски кредити, во рамките на финансиската сметка, се намалија за 15,3 милиони евра.

Грешките и пропустите во билансот на плаќања се намалија за 33 милиони евра и изнесуваат 7,1 милион евра (со негативен предзнак).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Исто така, врз основа на информации добиени од известувачите, беше направена ревизија на податоците за периодот 2014 – 2020 година, при што се направени корекции во неколку компоненти од платниот биланс по кои се зголеми суфицитот кај секундарниот доход и се намалија нето-обврските врз основа на трговските кредити.

Соодветно на промените во платниот биланс се извршени и промени во објавените податоци за движењата кај директните инвестиции, вклучително и во дополнителните податоци по земји и дејности.

Бруто надворешен долг, бруто надворешни побарувања и нето надворешен долг

Извршената годишна ревизија на податоците доведува до зголемување на состојбата на бруто надворешниот долг и на бруто надворешните побарувања (за 29,3 милиони евра и 6,1 милион евра, соодветно), што доведе до зголемување на нето надворешниот долг за 23,2 милиона евра. По ревизијата, релативниот показател, бруто надворешниот долг изразен како процент од БДП за 2021 година изнесува 81,6%, што претставува зголемување за 0,2 п.п., додека бруто надворешните побарувања изнесуваат 50,4% од БДП, што претставува зголемување за 0,1 п.п.

На страната на бруто надворешниот долг, анализирано по сектори, по ревизијата се зголемува меѓукомпанискиот долг (за 41,8 милиони евра), а се намалуваат обврските на останатите сектори¹ (за 10,5 милиони евра) и депозитните институции (за 2 милиона евра).

На страната на бруто надворешните побарувања, најголема промена со ревизијата има кај податоците за останатите сектори коишто се зголемени за 8,5 милиони евра, додека побарувањата на депозитните институции и меѓукомпаниските побарувања се намалени за 1,6 милиони евра и 0,7 милиони евра, соодветно.

Ваквите промени доведоа до зголемување на нето надворешниот долг за 2021 година за 23,2 милиона евра, во најголем дел како резултат на зголемувањето на нето меѓукомпанискиот долг за 42,5 милиони евра.

¹ Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ефекти од ревизијата врз долгот, побарувањата и нето-долгот во 2021 година
(во милиони евра, во %)

Сектор на резидент	БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ			БРУТО НАДВОРЕШНО ПОБАРУВАЊЕ			НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ		
	Пред ревизија	По ревизија	Разлика	Пред ревизија	По ревизија	Разлика	Пред ревизија	По ревизија	Разлика
1. ДРЖАВА	3,394.87	3,394.87	0.00	0.00	0.00	0.00	3,394.87	3,394.87	0.00
2. ЦЕНТРАЛНА БАНКА	383.11	383.11	0.00	3,322.07	3,322.07	0.00	-2,938.97	-2,938.97	0.00
3. ДЕПОЗИТНИ ИНСИТУЦИИ, освен централна банка	822.76	820.76	-2.00	732.65	731.00	-1.65	90.11	89.75	-0.36
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	2,547.51	2,537.01	-10.50	1,108.86	1,117.32	8.46	1,438.65	1,419.69	-18.96
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани претпријатија	2,399.09	2,440.87	41.77	745.57	744.82	-0.75	1,653.53	1,696.05	42.52
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	9,547.34	9,576.61	29.27	5,909.15	5,915.22	6.07	3,638.19	3,661.39	23.20
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ % од БДП	81.35	81.60	0.25	50.35	50.40	0.05	31.00	31.20	0.20

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Меѓународна инвестициска позиција

Ревизијата на податоците во извештајот за МИП, освен промените на должничките инструменти, опфатена во извештаите за бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања, опфаќаат промени и кај сопственичките инструменти, главно во рамките на ставките директни и портфолио-инвестиции. Ревизијата кај сопственичките инструменти произлегува од потребата за замена на првично проценетите податоци коишто се објавуваат со квартална динамика со податоците од годишните прашалници за вложувања во и од странство.

По спроведената ревизија, негативната нето МИП е намалена за 62,8 милиони евра и изнесува 7.244,9 милиони евра, односно 61,7% од БДП (намалување за 0,5 п.п.). Намалувањето на негативната нето МИП произлегува од намалувањето на обврските за 106,1 милион евра, при намалување на средствата за 43,3 милиони евра.

На страна на средствата, директните инвестиции и заемите бележат надолна ревизија за 52,1 милион евра и 3,7 милиони евра, соодветно, додека средствата врз основа на трговски кредити и останатиот сопственички капитал се зголемени за 10,5 милиони евра и 1,9 милиони евра, соодветно. Намалувањето на директните инвестиции речиси во целост произлегува од намалувањето на сопственичкиот капитал² (51,3 милиони евра), а во помал обем и на намалувањето на должничките инструменти (за 0,7 милиони евра).

На страната на обврските, намалувањето произлегува од директните инвестиции, заемите и останатиот сопственички капитал (за 99,8 милиони евра, 17,2 милиона евра и 2,2 милиона евра, соодветно), додека портфолио-инвестициите и трговските кредити бележат зголемување (за 8,3 милиони евра и 4,6 милиони евра, соодветно). Намалувањето на директните инвестиции во целост произлегува од сопственичкиот капитал (за 141,5 милиони евра), додека меѓукомпанискиот долг е зголемен (за 41,8 милиони евра).

² Со вклучена реинвестирана добивка.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ефекти од ревизијата врз МИП во 2021 година
(во милиони евра, во %)

	2021		
	Пред ревизија	По ревизија	Разлики
МИП-нето	-7,307.7	-7,244.9	62.8
Средства	7,084.8	7,041.4	-43.3
Обврски	14,392.4	14,286.3	-106.1
<i>Сектори</i>			
МИП, нето-држава	-3,389.4	-3,389.4	0.0
МИП, нето-централна банка	3,295.4	3,295.4	0.0
МИП, нето-депозитни институции освен централната банк	-969.7	-1,066.4	-96.7
МИП, нето-останати сектори	-6,244.0	-6,084.6	159.4
Средства	7,084.8	7,041.4	-43.3
Директни инвестиции	967.6	915.5	-52.1
Портфолио инвестиции	650.0	650.0	0.0
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	4.1	6.0	1.9
Валутни и депозити	657.6	657.6	0.0
Заеми	129.6	125.9	-3.7
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	1,031.7	1,042.3	10.5
Останати сметки за наплата	0.9	0.9	0.0
Девизни резерви	3,643.3	3,643.3	0.0
Обврски	14,392.4	14,286.3	-106.1
Директни инвестиции	7,189.0	7,089.2	-99.8
Портфолио инвестиции	2,150.8	2,159.2	8.3
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	4.9	2.7	-2.2
Валутни и депозити	297.3	297.3	0.0
Заеми	3,597.4	3,580.3	-17.2
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	905.7	910.3	4.6
Останати сметки за плаќање	0.0	0.0	0.0
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	247.3	247.3	0.0
МИП-нето/БДП (%)	-62.3	-61.7	0.5

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Директните инвестиции, нето се намалени за 47,7 милион евра како резултат на намалувањето кај сопственичкиот капитал, додека меѓукомпанискиот долг бележи нето-зголемување.

**Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика**

Придружни информации

Временски серии податоци и методолошки појаснувања:

http://www.nbrm.mk/eksterni_statistiki.nspх

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspх

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).